

Nummer 7-8 2021

Sveriges ekonomi

Statistiskt perspektiv

De ekonomiska pilarna
pekar uppåt

Alla har en personlig inflation

Coronakrisens effekt på
fondsparandet

SCB

Innehåll

Månadsöversikt juni 2021	3
Läget i ekonomin	4
De ekonomiska pilarna pekar uppåt	4
Fördjupning	7
Alla har en personlig inflation	7
Fördjupning	11
Coronakrisens effekt på fondsparandet	11
Internationell utblick	15
EU:s detaljhandel på högre nivå än före pandemin	15
Indikatorer för Sverige, EU och USA	16

Om Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv

Det huvudsakliga målet med tidskriften är att ge en helhetsbild över ekonomin utifrån den ekonomiska statistiken. Detta kompletteras med fördjupningar inom olika områden samt en internationell utblick.

Från och med januari 2021 har tidskriften SCB–Indikatorer slagits ihop med Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv.

Publicering sker månadsvis, med ett uppehåll i juli.

Vi tar gärna emot synpunkter och kan hjälpa till med att ta fram data vid behov. Kontakta oss via e-post på ekstat@scb.se.

Fler diagram med [konjunkturindikatorer finns här](#).

Månadsöversikt juni 2021

Indikatorer	Jämfört med föregående månad (procent) ¹⁾	Jämfört med motsvarande månad föreg år (procent) ²⁾	Jämfört med föregående månad	Jämfört med motsvarande månad föreg år
BNP-indikator månad	2,5	10,5	+	+
Näringsliv				
Näringslivets produktion	0,8	10,5	+	+
Industrins produktion	1,9	16,7	+	+
Industrins orderingång	1,1	24,4	+	+
Tjänsteproduktion	0,7	10,1	+	+
Handel och konsumtion				
Hushållens konsumtion	0,5	7,3	+	+
Detaljhandelns försäljning	-0,3	8,5	-	+
Utrikeshandel				
Varuexport ³⁾	1,0	20,6	+	+
Varuimport ³⁾	0,6	17,0	+	+
Priser				
Konsumentpriser (KPIF)	0,1	1,6	○	+
Producentpriser	1,5	9,6	+	+
Arbetsmarknad⁴⁾				
Sysselsättningsgrad ⁵⁾	0,2	..	○	..
Arbetslöshetstalet ⁶⁾	0,0	..	○	..
Arbetade timmar ⁷⁾	0,3	..	+	..

1) Kalenderkorrigerat och säsongrensat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

2) Kalenderkorrigerat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

3) Löpande priser, okorrigerat. Månadsförändring avser trend.

4) Årsutvecklingen för arbetsmarknadsindikatorerna publiceras inte för tillfället på grund av definitionsförändringar som införts i Arbetskraftsundersökningen från och med januari 2021. Detta medför att siffrorna inte är jämförbara med tidigare år.

5) Sysselsättning som andel av befolkningen 15–74 år. Förändring i procentenheter. Uppgifterna baserar sig på säsongrensade och utjämnade data.

6) Arbetslöshet som andel av arbetskraften 15–74 år. Förändring i procentenheter. Uppgifterna baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Symboler anges med omvänt tecken.

7) Arbetade timmar 15–74 år (inklusive sysselsatta utomlands). Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på kalenderkorrigerade data.

Symbolerna betyder:

⊕ Ökning (Förändringstal högre än 0,2 procent)

○ Oförändrat (Förändringstal -0,2–0,2 procent)

⊖ Minskning (Förändringstal lägre än -0,2 procent)

Läget i ekonomin

De ekonomiska pilarna pekar uppåt

Den senaste statistiken visar att den svenska ekonomin som helhet återhämtat sig väl efter den kraftiga nedgång som coronapandemin orsakade. De flesta indikatorerna har en positiv utveckling och i synnerhet var juni en stark månad. Industrin är, med draghjälp från exporten, ledande i denna återhämtning, medan vissa tjänstebranscher fortsatt släpar efter.

Den genomgående trenden i den svenska ekonomin är för närvarande positiv. De makroekonomiska indikatorerna hackade lite i slutet av fjolåret och har inte heller rört sig spikrakt uppåt under innevarande år, men avslutningen av första halvåret 2021 var stark.

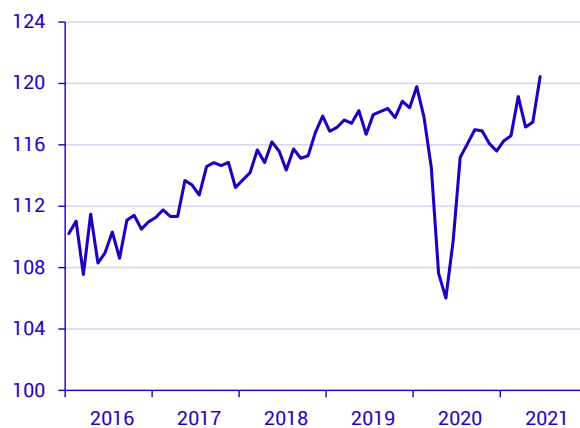
+2,5 %

Den månadsvisa BNP-indikatorn steg i juni jämfört med maj

Efter en viss nedgång i april steg BNP-indikatorn åter i maj för att sedan öka markant i juni. Säsongrensat och jämfört med månaden innan steg BNP i juni med 2,5 procent.

Rejäl BNP-ökning i juni

Månadsvis BNP-indikator, index 2011=100, säsongrensat

Källa: Nationalräkenskaperna (SCB)

Hacket i april kan till stor del tillskrivas en nedgång för hushållskonsumtionen som sjönk jämfört med mars. Den främsta orsaken till det var en skärpning av bonus malus-reglerna den 1 april som medförde en mycket hög nybilsregistrering i mars och sedan betydligt lägre nivå på nybilsregistreringen i april.

För andra kvartalet som helhet steg BNP-indikatorn med 0,9 procent, säsongrensat och jämfört med första kvartalet i år. Ordinarie kvartalsberäkning av BNP publiceras den 27 augusti, då med fullständiga detaljer.

Mycket hög årstillväxt

I årstakt är tillväxten mycket hög. Både jämfört med juni och med andra kvartalet 2020 ligger BNP-tillväxten på ungefär 10 procent. De höga talen beror på att ekonomin vid motsvarande period i fjol var kraftigt dämpad av pandemin även om det började lätta något just i juni förra året.

Höga årstakter gäller de flesta indikatorerna för närvarande men i takt med att jämförelsetalen blir högre så kan man räkna med betydligt lägre årstakter framöver. Det var en kraftig rekyl uppåt under tredje kvartalet i fjol då den ekonomiska aktiviteten återhämtades snabbt.

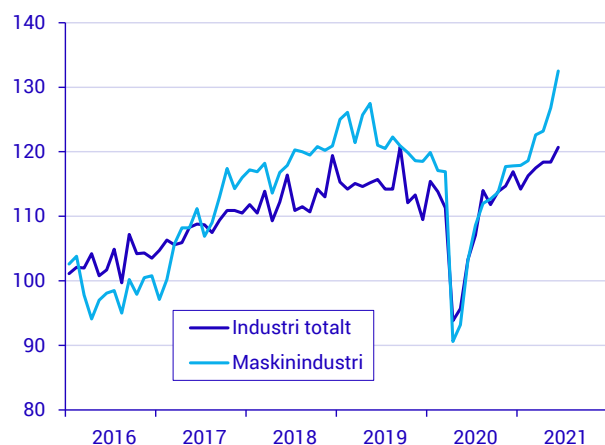
Stark exportefterfrågan lyfter industrin

Industrin fortsätter att gå starkt och lyfts av en ökad efterfrågan från utlandet. Bland de större delbranscherna är det maskinindustrin som har den mest positiva trenden.

Produktionen inom maskinindustrin har ökat samtliga månader i år och extra kraftigt i maj och juni, enligt den preliminära månadsstatistiken. Även metallvaruindustrin har haft en stark utveckling under året där produktionsvolymen ökat betydligt sedan årsskiftet. För motorfordonsindustrin vände produktionen åter upp i juni efter två månaders nedgång. Produktionsnivån för fordonstillverkningen är ungefär som innan pandemin.

Ökad produktion inom maskinindustrin

Produktionsvärdeindex 2015=100, säsongsrensade värden

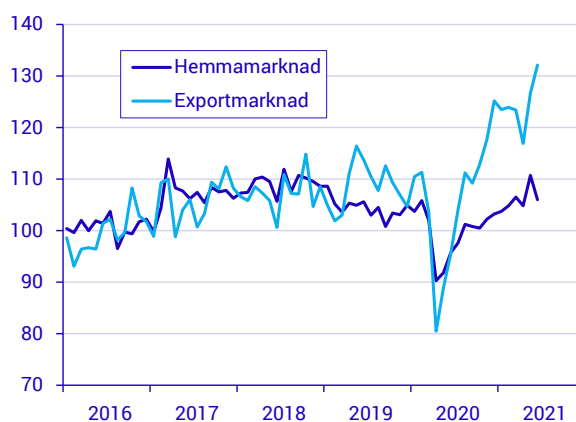
Källa: Produktionsvärdeindex (SCB)

Industrins orderingsgång återhämtades starkt andra halvåret 2020 och det var framförallt ökade ordrar från utlandet som bidrog till det. Efter en lite svagare inledning på 2021 vände exportorderingsgången upp starkt i maj och juni. Även där var det framförallt maskinindustrin som låg bakom uppgången, vilket indikerar att produktionen kommer att fortsätta öka inom delbranschen framöver.

"Produktionen inom maskinindustrin har ökat samtliga månader i år"

Exportorderingsgången högre än innan pandemin

Industrins orderingsgång. Index 2015=100, säsongsrensade värden

Källa: Industrins orderingsgång (SCB)

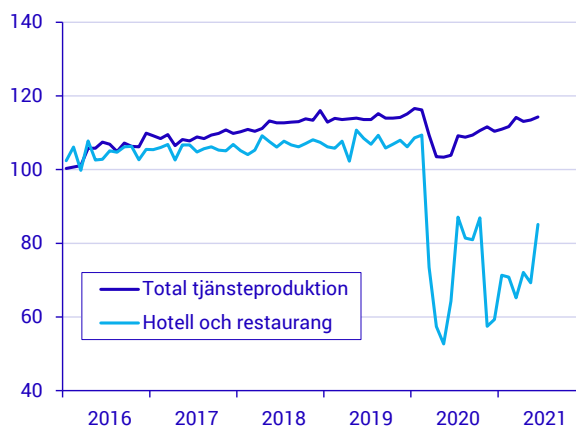
Produktionsökning även inom tjänstesektorn

Tjänstebranscherna visar också god tillväxt i årstakt och hade i juni nästan återkommit till nivån innan pandemin tog fart i mars 2020. Uppgången drivs framförallt av delbranscherna företagstjänster, detaljhandel samt information och kommunikation.

Den hårt drabbade hotell- och restaurangbranschen har fortfarande en bit kvar till förkrisnivåer men precis som förra sommaren pekar trenden uppåt. Då blev det ett nytt fall under hösten när hårdare restriktioner infördes på grund av ökad smittspridning i samhället. Hur det går för branschen framöver hänger fortsatt mycket på hur pandemin utvecklar sig.

Ljusning för hotell- och restaurangbranschen

Produktionsvärdeindex 2015=100, säsongsrensade värden

Källa: Produktionsvärdeindex (SCB)

Stort överskott i utrikeshandeln

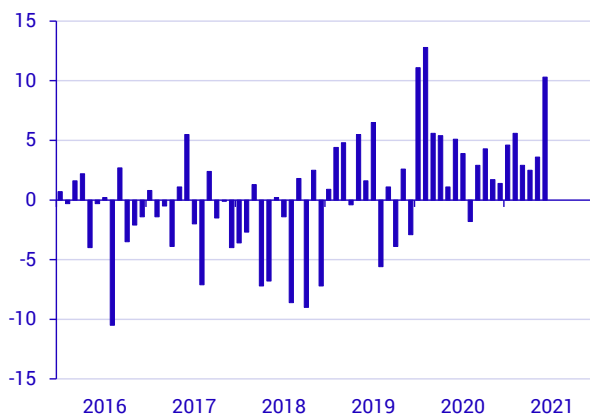
Den månadsvisa statistiken för utrikeshandeln med varor visar också att exporten går starkt. Våren 2020 föll såväl exporten som importen kraftigt men därefter har det skett en successiv återhämtning. Nivån på utrikeshandeln har under första halvåret 2021 klättrat en bit över förkrisnivån.

Tittar man på handelsnettot, som är skillnaden mellan exporten och importen av varor, så har det i stort sett varit överskott varje månad under både 2020 och 2021. Åren dessförinnan var det däremot vanligare med underskott i utrikeshandeln.

Att det var positiva tal i början av pandemin kan förklaras med att importen då sjönk mer än exporten. Handelsnettot har sedan dess legat kring 1-5 miljarder kronor varje månad men i juni 2021 noterades ett handelsnetto på drygt 10 miljarder. Detta efter den högsta månadsnoteringen för varuexporten någonsin på 144,2 miljarder. Siffrorna är dock än så länge preliminära.

Högt handelsnetto i juni

Export minus import av varor, miljarder kronor per månad, löpande priser

Källa: Utrikeshandel med varor (SCB)

Detaljhandeln fortsatt stark trots hack i juni

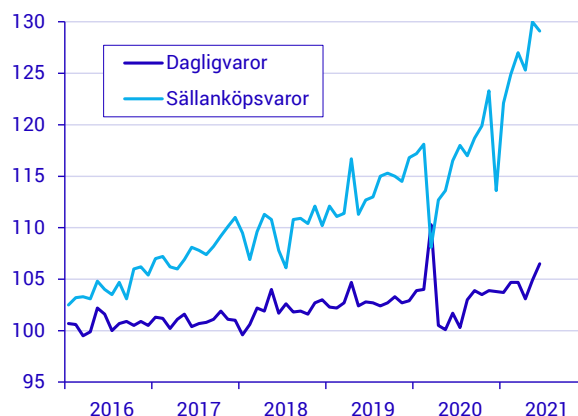
En av få delar i ekonomin som bromsade in något i juni var detaljhandeln. Trenden har dock varit mycket stark sedan förra våren, i synnerhet för handeln med sällanköpsvaror som exempelvis elektronik och byggmaterial.

Fortsatt är sällanköpsvaruhandeln drivande och har hög tillväxt i årstakt, trots att det var en liten nedgång i juni. Däremot har dagligvaruhandeln ökat

i både maj och juni vilket bidrar till att den totala bilden för detaljhandeln ser fortsatt positiv ut.

Sällanköpsvaruhandeln minskade svagt i juni

Försäljningsvolym i detaljhandeln. Index 2015=100, säsongrensade värden

Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

Viss förbättring på arbetsmarknaden

Arbetskraftsundersökningarna (AKU) anpassades vid årsskiftet till EU:s nya ramlag för den sociala statistiken. Detta medförde en del definitions- och metodförändringar, vilket gör att jämförelser mot tidigare år bör göras med försiktighet.

En av förändringarna avser definitionen av sysselsatta i AKU. Ändringen innebär att personer som av vissa frånvaroskäl är helt frånvarande från arbetet tre månader eller mer inte längre betraktas som sysselsatta. Exakt hur definitions- och metodförändringarna slår går dock ännu inte att säga med säkerhet. SCB genomför dubbelmätningar under detta år för att kunna skatta jämförbara tidsserier även bakåt.

Jämförelser kan däremot göras för närliggande månader under 2021 och där indikerar den publicerade statistiken att läget på arbetsmarknaden åtminstone till viss del har förbättrats under det senast halvåret. Säsongrensat och utjämnat visar både antalet och andelen sysselsatta i juni 2021 en liten ökning jämfört med föregående månader. Även arbetade timmar har en uppåtgående trend. Arbetslösheten har dock inte rört sig nedåt utan ligger fortsatt kvar på drygt 9 procent av arbetskraften, säsongrensat och utjämnat.

Kontaktperson: Johannes Holmberg 010-479 45 11

Fördjupning

Alla har en personlig inflation

Alla känner inte igen sig i den inflation som redovisas i den officiella statistiken. Det kan bero på att man inte konsumerar samma produkter som Sverige i stort. Här presenterar vi vilken inflation som tre fiktiva hushåll med olika konsumtionsutgifter möter.

Inflation är ett välkänt begrepp för de allra flesta vuxna svenskar. Inflation innebär att pengar tappar i värde över tiden. Du får till exempel inte lika mycket godis för en krona idag som du fick 1984. SCB gör varje månad beräkningar på den officiella inflationen i Sverige genom att följa priserna på 100 000-tals varor och tjänster som svenska hushåll konsumerar. Priserna för dessa varor och tjänster utvecklas åt olika håll och med olika takt. En sammanvägning av de olika prisutvecklingarna måste därför göras för att få fram en inflationssiffra.

Alla svenska hushåll har en individuell sammansättning av sin konsumtion och det finns ingen generell korg som kan användas för att fånga allas enskilda inflation. I de officiella KPI-beräkningarna används nationalräkenskapernas sammanställning av hushållskonsumtionen som utgångspunkt för att fördela vägningstalen mellan olika grupper av varor och tjänster. I genomsnitt blir detta rättvisande för kollektivet svenska hushåll men det kommer också finnas hushåll som har en korg som avviker betydligt.

Nya vägningstal varje år

Vägningstalen räknas om årligen i samband med beräkningen av inflationen som avser januari månad. Detta görs för att det som ingår i inflationsberäkningarna ska spegla så aktuell konsumtion i samhället som möjligt.

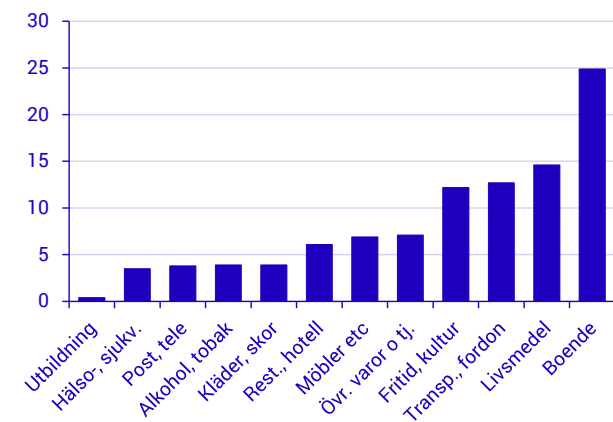
-15 %

Så mycket sjönk vikten för kläder och skor mellan 2020 och 2021 på grund av ändrad konsumtion under pandemin

Hushållens konsumtionsutgifter redovisas efter ändamål enligt Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). På års- och kvartalsbasis delas konsumtionen in i 12 huvudändamål. På årsbasis finns uppgifterna dessutom på en mer detaljerad nivå och kan delas in i 150 olika kategorier.

Boendet den största kostnaden för hushållen

Vägningstal KPI 2021, procent av konsumentkorgen

Källa: KPI (SCB)

Prishöjningar upplevs starkare

Har du någon gång tänkt att inflationen enligt den officiella statistiken inte stämmer med det du upplever? Du är i så fall inte ensam om detta och en del av förklaringen kan vara psykologisk. Minnet går längre tillbaka än ett år vilket gör att den upplevda inflationen kanske grundar sig på jämförelser som går längre tillbaka i tiden än den officiella årstakten.

Det är också så att människor i allmänhet upplever prishöjningar starkare än prissänkningar samt fokuserar på varor vi handlar ofta på bekostnad av varor vi köper mer sällan.

En annan förklaring kan vara av mer teknisk karaktär. För många produkter sker en ständig produktutveckling och i de officiella inflationsberäkningarna justeras det löpande för detta. En mobil idag är kanske mycket dyrare än för några år sen, men samtidigt kan du göra så mycket mer med den vilket tar bort en del av prisuppgången som syns på prislappen.

Ett hushålls inflation beror på vad som konsumeras

Det kan också vara så att den individuella konsumtionen skiljer sig från det genomsnittliga svenska hushållet, vilket vi ska fördjupa oss i nedan.

2,2 %

Den officiella inflationstakten i april 2021

För att illustrera hur olika hushålls konsumtion kan slå på den upplevda inflationen presenteras här tre fiktiva hushåll med olika liv, intressen och inköp: barnfamiljen Vår, singeln Sommar samt pensionärsparet Höst.

Familjen Vår

Familjen Vår består av två vuxna med två barn i skolåldern. Hela familjen älskar att vara ute i naturen och röra på sig. De bor i sitt hus med pendlingsavstånd till staden där de jobbar. Båda barnen går på fritids och spelar fotboll i den lokala föreningen. De vuxna i familjen är intresserade av matlagning och trädgårdsskötsel. Mysiga hemmakvällar går före restaurangbesök.

Singeln Sommar

Den ensamstående Sommar gillar att shoppa och att äta på restaurang. Sommar är ofta ute i svängen och bor i en lägenhet nära folkviolet och galleriorna. Hon anser att utan uppkoppling stannar livet och ser till att hon har bra surf och en trendig mobil. Sommar pluggar på högskolan dit hon åker kollektivtrafik när hon inte cyklar.

Pensionärsparet Höst

Pensionärsparet Höst har utflugna barn men trivs så bra i området där de bor så de vill inte flytta från sin villa. Villan köptes på 1970-talet och ett billigare boende kan de knappast hitta ändå. Det som Höst uppskattar mycket och konsumerar mer än de flesta är teaterbesök, god mat och dryck samt resor. Att unna sig restaurangbesök på de fina krogarna är en lyx som bidrar till hög livskvalitet anser de.

I tabellen nedan har vägningstalen fördelats beroende på hur de olika fiktiva hushållens konsumtion ser ut.

De fiktiva hushållens vägningstal

Procent av hushållets totala kostnader

COICOP	Familjen Vår	Singeln Sommar	Paret Höst
Livsmedel	20	7,5	15
Alkohol och tobak	1	7,5	6
Kläder och skor	7,5	15	1,5
Boende	25	25	10
Inventarier och hushållsvaror	10	5	4
Hälso- och sjukvård	2,5	1,5	6
Transport	13	10	16
Post och tele	2,5	6	4
Rekreation och kultur	10	5	20
Utbildning	1	0	0
Restaurang och logi	2,5	12,5	7,5
Diverse övrigt	5	5	10
Total	100	100	100

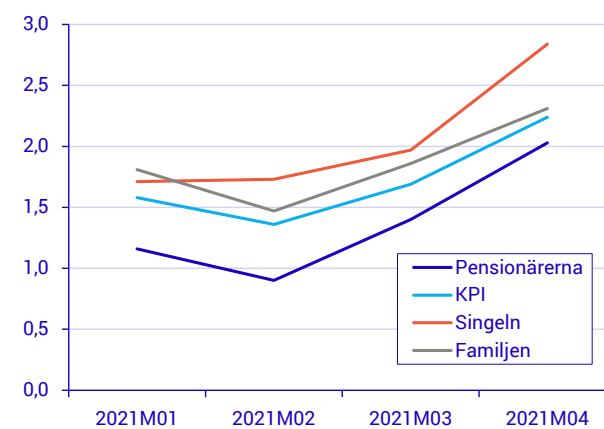
Källa: KPI (SCB)

Låg inflation för pensionärsparet Höst

Hur blev då utfallet för våra hushåll? Finns det några vinnare eller förlorare när det gäller de senaste månadernas inflationsutveckling? Vi har här beräknat inflationen utifrån de olika hushållens individuella korgar för månaderna januari till april 2021.

Hög klädkonsumtion drev upp singeln Sommars inflationstakt

Procent

Källa: KPI (SCB)

Det hushåll som under perioden har lägst personlig inflationstakt är pensionärsparet Höst. Deras inflation har beräknats till 1,4 procent i genomsnitt. Detta kan jämföras med 1,9 procent för familjen Vår och 2,1 procent för singeln Sommar. Den officiella inflationstakten var under samma period 1,7 procent i genomsnitt.

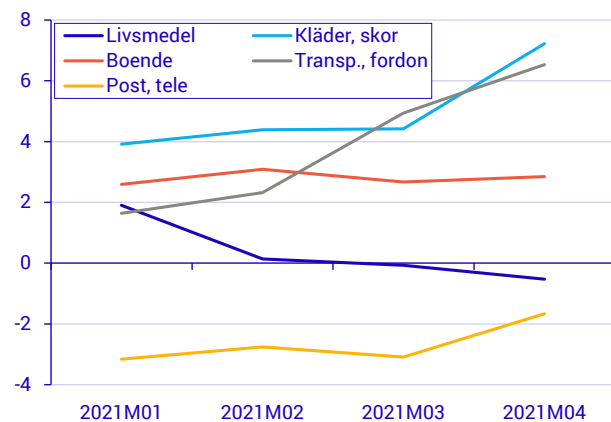
Det som har drivit upp singeln Sommars inflation är den relativt höga andelen av konsumtionen som hon lägger på kläder och skor. Denna produktgrupp har haft en hög prisutveckling under året. Motverkande har varit hennes inköp av mobiler och surf, som är den produktgrupp med lägst prisutveckling under perioden.

Pensionärsparet Höst har en relativt sett måttlig konsumtion av kläder och boende vilket har lett till att deras köpkraft urholkats mindre än övriga hushålls. Transporter har visserligen ökat kraftigt i pris jämfört med våren 2020 men Pensionärsparet har trots en relativt hög konsumtion av det alltså lägst inflationstakt av våra fiktiva hushåll.

Mellan Höst och Sommar ligger inflationen för Familjen Vår som också ligger närmast den officiella inflationen. En relativt sett hög konsumtion av livsmedel har dämpat inflationen för Vår medan en jämförelsevis sett hög konsumtion av kläder och skor har verkat i motsatt riktning.

Billigare livsmedel under perioden

Prisutveckling i årstakt, procent

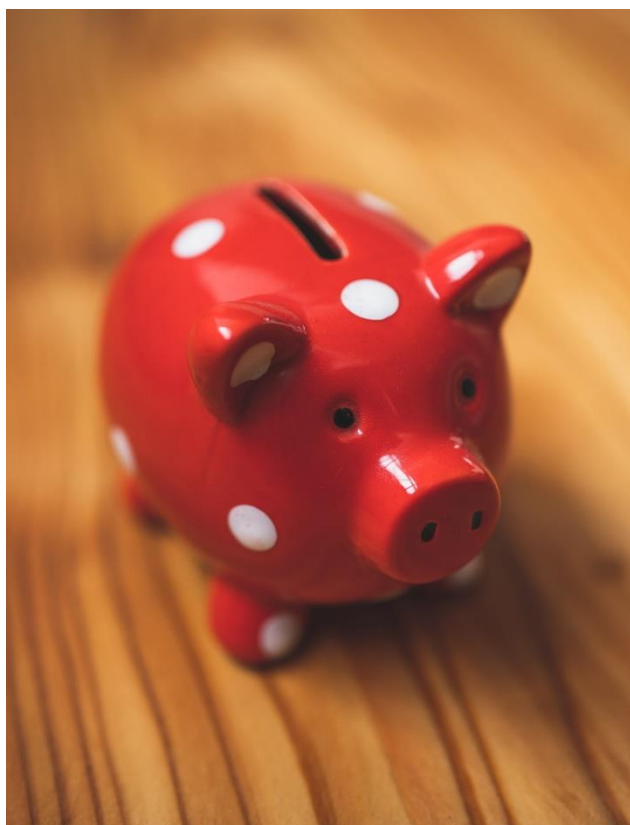
Källa: KPI (SCB)

I diagrammet kan prisutvecklingen i årstakt ses för några valda produktgrupper. Transporter samt kläder och skor har som tidigare nämnts en hög inflation med uppgående trend under perioden. Livsmedel samt post och tele har däremot haft en blygsammare utveckling som till och med har varit negativ i årstakt de senaste månaderna.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att inflationen för våra tre hushåll skiljer sig från varandra och från den officiella inflationen. Även om den officiella inflationen är rättvisande för det stora kollektivet svenska hushåll är det inget konstigt eller fel att vissa hushåll inte känner igen sig i den officiella statistiken. De konsumerar kanske helt enkelt en annan varukorg än det genomsnittliga svenska hushållet.

Kontaktpersoner: Chatrine Lundbeck 010-479 41 23 och

Christian Schoultz 010-479 46 23

-709 mdkr

Kraftig minskning av fondförmögenheten under första kvartalet 2020

Nettoförsäljningen för samtliga sektorer uppnådde sammanlagt 165 miljarder kronor under första kvartalet 2020. Detta följdes av att fondförmögenheten ökade med hela 476 miljarder kronor kvartalet efter. Det är den, i kronor, största ökningen av fondförmögenheten sedan 1998, när statistiken började tas fram. En förklaring är den kraftiga uppgången på börserna under andra kvartalet förra året

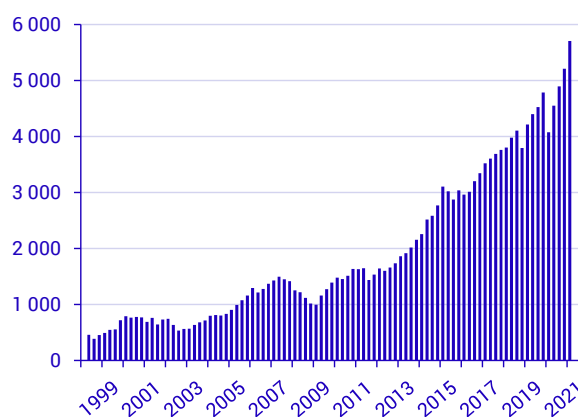
Fördjupning

Coronakrisens effekt på fondsparandet

I början av 2020 föll värdet på de svenske registrerade fonderna kraftigt. Återhämtningen var dock snabb och innan årets slut var fondförmögenheten tillbaka på samma nivå som innan pandemin. Under finanskrisen 2008 var återhämtningen mer utdragen.

Första kvartalet 2020 uppmättes den största minskningen av fondförmögenheten i kronor sedan statistiken började tas fram 1998. Det förklaras dels av en inledande kraftig nedgång på börserna världen över samtidigt som omfattande nettoförsäljningar av investeringsfonder skedde. Under kriser är det vanligt att hushåll och företag byter till mer likvida sparformer för att säkra kapitalet. Med likvida sparformer menas investeringar som är lätta att köpa och sälja.

Fondförmögenheten på en högre nivå än innan pandemin
Samtliga sektors innehav av svenske registrerade fonder,
miljarder kronor

Källa: Investeringsfonder, tillgångar och skulder (SCB)

Återhämtningen under pandemin skiljer sig från finanskrisen 2008 då det tog längre tid för aktiemarknaderna att återhämta sig. Under 2020 tog det mindre än ett halvår att passera den tidigare högst uppmätta nivån. Sedan dess har fondförmögenheten fortsatt att stiga. Samtidigt som börser världen över har gått starkt har både hushåll och företag investerat mycket i fonder. En förklaring till det höga sparandet kan vara att konsumtion inte varit möjlig i lika stor utsträckning på grund av olika restriktioner och då har pengarna i stället kunnat investeras i fonder.

Utdelningsstopp under våren 2020

Fonder brukar vanligtvis behålla de utdelningar och kuponger som erhålls från innehaven och återinvestera dem. Under våren 2020 valde många bolag att ställa in eller skjuta upp sina utdelningar för räkenskapsåret 2019. Bland annat införde Finansinspektionen tillfälliga regler för banker och kreditmarknadsbolag att inte dela ut pengar till aktieägarna. Det gjorde att fonderna gick miste om utdelningar att återinvestera, som de senaste åren varit ungefär 50 miljarder kronor. Utdelningarna fördelas proportionellt till samtliga fondandelsägare. Flera bolag aviserade att utdelningarna avseende 2019 i stället kommer senare, vilket då får effekt på fondförmögenheten. När Coronakrisens effekt på finansmarknaden stabiliserats började ett antal bolag att återuppta utdelningarna, detta skedde från slutet av 2020 och har fortsatt under 2021. Detta kan vara en del av förklaringen till den kraftiga uppgången som följde efter nedgången första kvartalet 2020.

Hushållen äger knappt hälften av fonderna

Sett till den totala fondförmögenheten, som ägs av olika sektorer i samhället, utgör hushållens direktägda innehav cirka 15-20 procent. Hushållen äger förutom direktägda fonder även fonder som är förvaltarregistrerade. Hushållens förvaltarregistrerade innehav är något större än det direktägda. Om man lägger ihop hushållens direktägda och förvaltarregistrerade innehav uppgår det alltså till något mindre än hälften av det totala fondsparandet (för samtliga sektorer). Svenska finansiella företag är den i särklass största sektorn med innehav uppgående till drygt 4 000 miljarder kronor.

Direktägt eller förvaltarregistrerat?

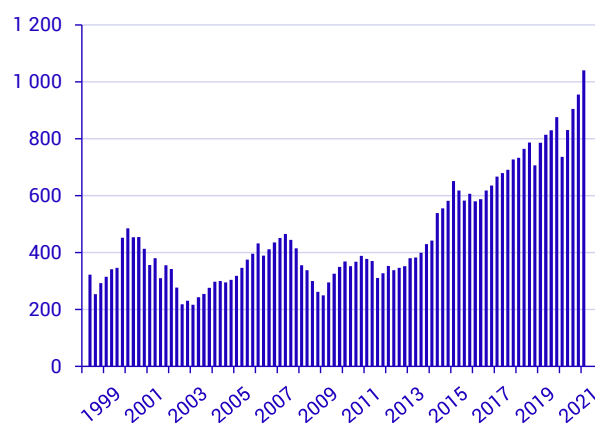
Förvaltarregistrerat innebär att sparandet sker via en finansiell mellanhand, till exempel en bank eller ett försäkringsbolag. Hushållen är fortfarande den slutliga ägaren.

I vissa fall kan hushållen spara via en förmedlare, till exempel kapitalförvaltare eller nätmäklare, där förmedlaren ses som den slutliga ägaren i statistiken trots att det egentligen är hushållens sparande.

Då uppgifterna om vem som är den slutliga ägaren inte alltid finns tillgängliga för fondbolagen kan det inte med säkerhet sägas hur stor del av fondsparandet som hushållen innehar. Detta skattas istället med hjälp av kompletterande källor vilka tillsammans visar att hushållen äger ungefär hälften av den totala fondförmögenheten.

Hushållens fondinnehav återhämtade sig snabbt

Hushållens direktägda, svenskregistrerade fonder, miljarder kronor

Källa: Investeringsfonder, tillgångar och skulder (SCB)

Långsammare återhämtning efter finanskrisen

Coronakrisen och finanskrisen 2008 har både likheter och skillnader sett till fondsparandet. Den klart tydligaste likheten mellan de båda kriserna är det stora börsfallet i direkt anslutning till krisen. En väsentlig skillnad är hur snabbt aktiemarknaden återhämtade sig efter coronakrisen, då fondsparandet var uppe på en högre nivå än innan pandemins utbrott redan två kvartal senare. I jämförelse tog det 13 kvartal innan fondsparandet hade uppnått samma nivå som innan finanskrisen.

Finanskrisen påverkade den globala ekonomin på ett annat sätt än coronakrisen gör. Finanskrisen var i grunden en finansiell kris beroende av bland annat

det fallande bolånesystemet i USA, medan coronakrisen inte är en ekonomisk kris i grunden. Coronapandemin tvingade den globala ekonomin till paus under en kortare period. Däremot har inte finansmarknaden påverkats i någon större utsträckning då flera centralbanker runt om i världen har vidtagit kraftiga åtgärder. Syftet med dessa åtgärder är att undvika en finansiell kris i spåren av pandemin.

Efter finanskrisen satte tillsynsmyndigheter världen över krav på en viss kapitaltäckning och solvens för att motverka att flera liknande kriser ska uppstå i framtiden. Detta kan vara en anledning till den starka återhämtningen som skett efter pandemins utbrott i början av förra året och att en ny finanskris undvikits.

5 707 mdkr

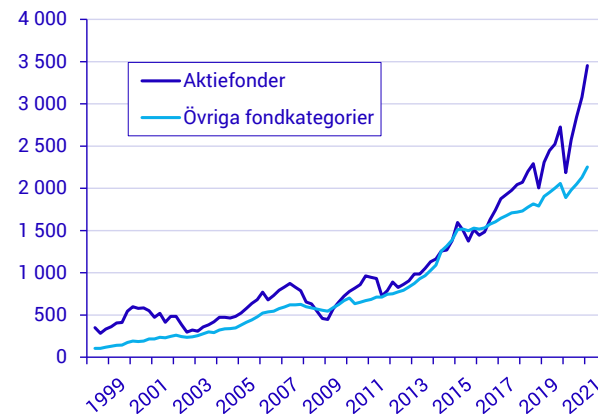
Fondförmögenheten vid utgången av första kvartalet 2021

Vanligast med aktiefonder

Som följande diagram visar är aktiefonder den största och mest volatila kategorin. Värdeförändringarna som framförallt beror på börssvängningar påverkar inte de andra fondkategorierna i lika stor utsträckning. Räntefonder påverkas i stället av förändringar i värdet på räntebärande värdepapper som i sin tur påverkas av det rådande ränteläget.

Aktiefonder mest volatila fondkategorin

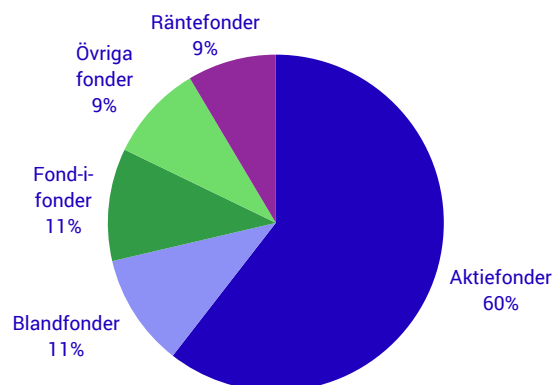
Samtliga sektors innehav i svenskregistrerade fonder, miljarder kronor

Källa: Investeringsfonder, tillgångar och skulder (SCB)

Aktiefonder klart största fondkategorin

Fördelning av innehavet av svenskregistrerade fonder, samtliga sektorer, procent

Källa: Investeringsfonder, tillgångar och skulder (SCB)

Osäkert på obligationsmarknaden

I början av pandemin, under våren 2020, blev det stor osäkerhet på obligationsmarknaderna innan centralbankerna agerade. Fondsparare ville i stor utsträckning sälja sina innehav i långa räntefonder till följd av osäkerheten. Kombinationen av en illikvid obligationsmarknad och säljtryck på räntefonder skapade en risk att fonderna behövde sälja av obligationer till kraftigt rabatterat pris. Flera fondbolag valde då i samråd med Finansinspektionen att senarelägga säljorder i fonderna.

Denna effekt är troligen inte lika stor i till exempel aktiefonder där innehaven är mer likvida. Risken om man inte gjort detta hade varit att fonderna hade

tvingats sälja av sina mest likvida obligationer och sitta kvar med så kallade high yield-obligationer med betydligt högre risk. Det skulle i så fall drabba de fondandelsägare som inte valde att lösa in sina andelar som i sådana fall skulle bli inlåsta i sina fonder under en tid. Tack vare att obligationsmarknaden sedan stabiliserades kunde handeln återupptas relativt snabbt.

**Kontaktpersoner: Marcus Lodén 010-479 40 67 och
Lucille Lejoned 010-479 40 89**

Fakta om statistiken och källorna

Statistiken omfattar investeringsfonder registrerade i Sverige. Både värdepappersfonder och specialfonder ingår i statistiken. Kategorin övriga fonder omfattar fonder som inte kunnat klassificeras enligt någon annan kategori, exempelvis hedgefonder.

Försäkrings- och pensionssparande samt förvaltarregistrerat innehav

Till sektorn svenska finansiella företag räknas till exempel fondförsäkrings- och premiepensionssparande samt innehav i förvaltade depåer som kan ha hushåll som slutlig ägare.

Fondkategorier

Aktiefonder, långa räntefonder, korta räntefonder, blandfonder, fond-i-fonder och övriga fonder. Vilken kategori en fond placeras i regleras i Finansinspektionens anvisningar för föreskrifterna FFFS 2013:9 och 2013:10 (fondföreskrifterna). Alla fonder måste ange sin placeringsriktning i de fondbestämmelser som registreras hos Finansinspektionen.

Statistikansvarig myndighet

Statistiken samlas in av Finansinspektionen och bearbetas av SCB. Statistikansvarig myndighet är Finansinspektionen.

Antalet aktiva fonder i statistiken

Vid utgången av första kvartalet 2021 var 781 värdepappers- och specialfonder aktiva. Varje kvartal tillkommer och försvinner cirka 20 fonder men det totala antalet har de senaste åren varit relativt konstant.

Internationell utblick

EU:s detaljhandel på högre nivå än före pandemin

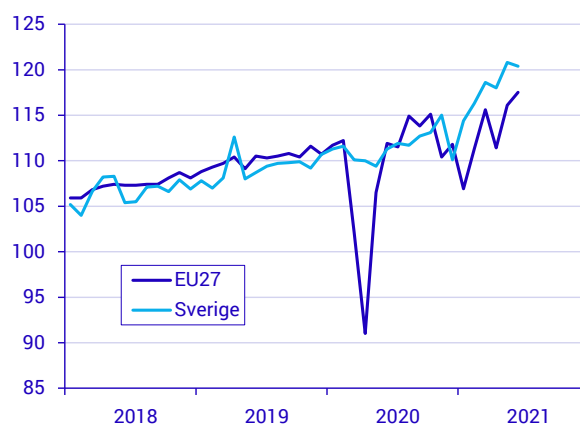
Detaljhandeln inom EU återhämtade sig snabbt efter raset förra våren och ligger på en högre nivå än innan pandemin. Samtidigt påverkas försäljningen av coronaläget och har sjunkit i perioder när smittspridningen ökat. Efter en nedgång i april steg EU-områdets detaljhandel i maj och juni.

Under året har det pågått omfattande covid-vaccinationer runt om i Europa och i slutet av juni hade man kommit längre i de flesta EU-länder än i Sverige. Vaccinationerna har bidragit till att restriktionerna så smått börjar lättas upp i Europa, vilket är gynnsamt för handeln.

Detaljhandeln inom EU störtade våren 2020, men återhämtade sig snabbt. Utvecklingen har dock inte gått spikrakt uppåt sedan dess utan försäljningen har minskat i perioder när smittspridningen ökat och restriktionerna har skärpts. Detta var fallet under andra coronavågen hösten 2020 samt i april tidigare i år. I maj och juni steg dock försäljningen åter. I juni ökade EU-områdets detaljhandel med 1,2 procent, i säsongsrensade tal och jämfört med månaden innan.

I Sverige sjönk tvärtom försäljningen något i juni jämfört med i maj. Nedgången följer efter en relativt kraftig ökning månaden innan.

Svenska detaljhandeln mindre påverkad av pandemin än EU27
Försäljningsvolym, index 2015=100, säsongsrensade värden

Källa: OECD

Skillnader i återhämtning mellan länder

Den snabba återhämtningen innebär att försäljningsnivån inom EU-området är högre än den var innan pandemin. Det gäller inte minst den svenska detaljhandeln, som på total nivå har påverkats relativt lite av pandemin. Det kan hänga samman med att restriktionerna varit mindre strikta i Sverige än i stora delar av Europa.

Även om försäljningen nu är på en högre nivå än innan pandemin i de flesta EU-länder så är den fortfarande något lägre i Italien och Spanien. Jämfört med i juni förra året var försäljningen dock högre i juni i år.

Ökad detaljhandel i EU-området i juni

Försäljningsvolym, förändring i procent, säsongsrensade värden

Land	Månad	Jämfört m. föreg. mån.	Jämfört med föreg. år
EU27	Juni 2021	1,2	5,0
Danmark	Juni 2021	-0,4	3,8
Finland	Juni 2021	0,0	3,5
Frankrike	Juni 2021	1,2	3,5
Italien	Juni 2021	0,7	7,1
Spanien	Juni 2021	0,5	1,5
Sverige	Juni 2021	-0,3	8,2
Storbritannien	Juni 2021	0,4	7,4

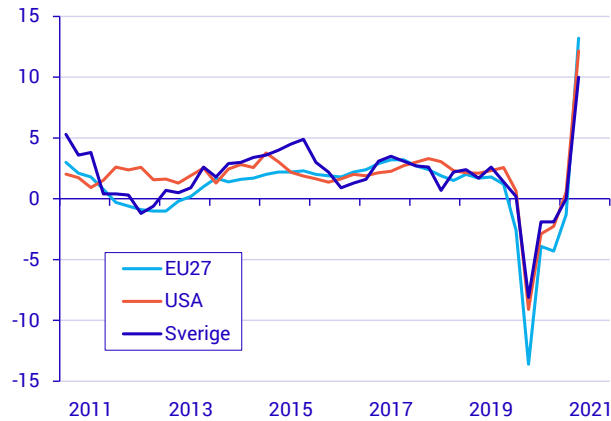
Källa: OECD

Kontaktperson: Maria Schoultz 010-479 40 74

Indikatorer för Sverige, EU och USA

Kraftig BNP-tillväxt i årstakt efter raset förra våren

BNP-tillväxt i procent jämfört med motsv. kvartal föregående år

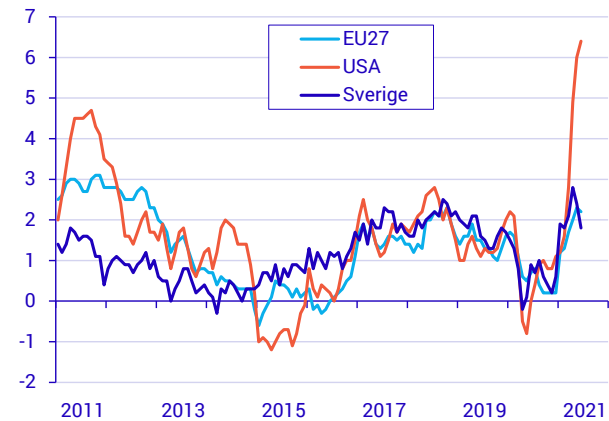

Källa: Eurostat, OECD och SCB

- Det historiskt stora BNP-fallet andra kvartalet förra året gör att tillväxttalen i årstakt blir väldigt stora nu när ekonomin har återhämtat sig.
- Det gäller för såväl EU27, USA och Sverige. Statistiken för Sverige avser BNP-indikatorn och är preliminär.

Inflationen i USA sticker iväg

HIKP, årsförändring i procent

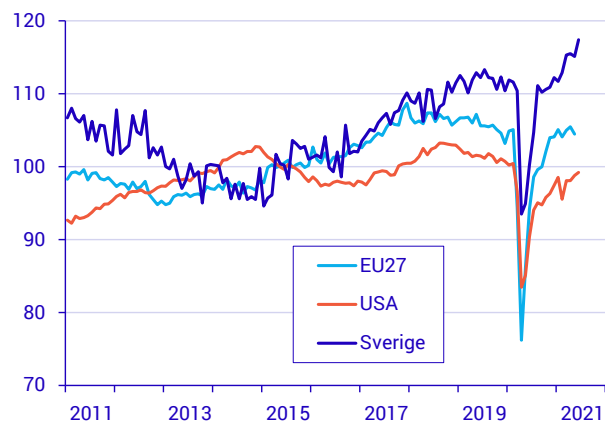

Källa: Eurostat

- Inflationen i USA har stigit kraftigt i år och var i juni uppe på 6,4 procent.
- I Sverige har inflationen också stigit och i genomsnitt legat på 2,2 procent hittills i år. I juni sjönk inflationen under 2-procentsstrecket. Även i EU27 har inflationen stigit i år.

Svensk industriproduktion går som tåget

Industriproduktionsindex 2015=100, säsongsrensad

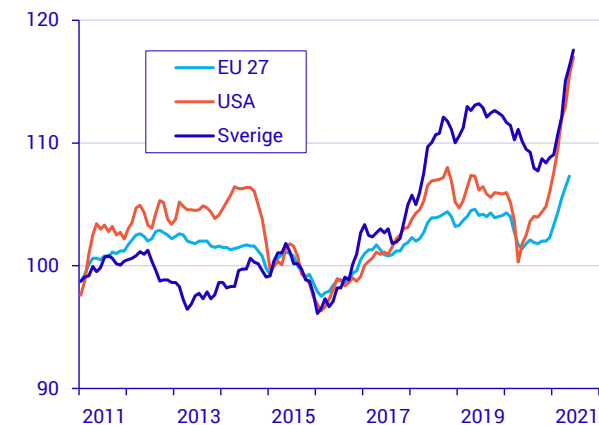

Källa: OECD

- Industriproduktionen i Sverige sjönk kraftigt under första coronavågen i april förra året, men återhämtade sig snabbt och har sedan fortsatt att öka.
- I EU och USA ökade produktionen också snabbt efter raset, men har sedan haft en svagare utveckling än i Sverige. Industriproduktionen är i USA och EU27 princip på samma nivå som före krisen.

Producentpriserna fortsätter uppåt

Producentprisindex, index 2015=100

Källa: OECD

- Producentpriserna i den svenska industrin sjönk under 2020, men har stigit snabbt i år och är högre än innan krisen.
- I USA har producentpriserna stigit brant i år medan de i EU-området också ökat, men i ett långsammare tempo.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.

Bildkällor: Omslag - iStock
Sidan 4 - iStock
Sidan 7 - Raquel Martínez, Unsplash
Sidan 11 - Andre Taissin, Unsplash
Sidan 15 - Pixabay

ISSN: 1653-3828 (Online)
URN:NBN:SE:SCB-2021-A28T12108_pdf

Ansvarig utgivare: Elisabeth Hopkins
Redaktion: Maria Schoultz (redaktör)
Monica Andersson
Johannes Holmberg

Kontakta oss via e-post: ekstat@scb.se
Copyright: SCB. Citera gärna, men uppge källa
Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se